

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІЧНИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ
УКРАЇНИ ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
(NEWAGRO)

блоку факультативних дисциплін в межах університету
підготовки бакалаврів та магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти

ВИКЛАДАЧІ:

Кушнір С.О., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Батракова Т.І., к.е.н., доцент, доцент фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Бондар О.Г., перший проректор, д.ю.н., професор

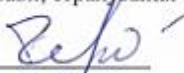
Федчишин Д.В., д.ю.н., доцент кафедри цивільного права

Луц Д.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку

Протокол №01 від "25" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку

(підпис)

А. В. Череп
(ініціали, прізвище)

2025 рік

Євроінтеграція та сталий розвиток сільських територій України як запорука забезпечення продовольчої безпеки в умовах повоєнного відновлення (NEWAGRO) : Програма навчальної дисципліни підготовки бакалаврів очної (денної) форми здобуття освіти спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 091 «Біологія та хімія», 101 «Екологія», 205 «Лісове господарство», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 061 «Журналістика», 035 «Філологія», 032 «Історія та археологія», 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 111 «Математика», 121 «Інженерія програмного забезпечення», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 014 «Середня освіта», 016 «Спеціальна освіта», 022 «Дизайн», 053 «Психологія», 052 «Політологія», 231 «Соціальна робота», 017 «Фізична культура і спорт», 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 241 «Готельноресторанна справа» / за заг. ред. С.О. Кушнір. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 23 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кушнір С.О., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку,

Батракова Т.І., к.е.н., доцент, доцент фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку,

Венгерська Н.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економіки міжнародного туризму,

Бондар О.Г., перший проректор, д.ю.н., професор,

Федчишин Д.В., д.ю.н., доцент кафедри цивільного права,

Луц Д.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права

Програму розроблено в рамках реалізації проєкту ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH за підтримки Програми Erasmus+ Європейського Союзу

This publication reflects only the author s views and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information it contained.

Зв'язок з викладачами:

Email: Newagro.znu@ukr.net

Сайт: newagro.znu.edu.ua

Кушнір С.О. , д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	E-mail: SvetlanaAK@ukr.net Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248 Телефон: (061) 228-76-24 (кафедра), 228-76-13 (деканат) Інші засоби зв'язку: <i>Viber</i> Кафедра: фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, 5й корп. ЗНУ, ауд. 114 (1 ^й поверх)
Батракова Т.І. , к.е.н., доцент, доцент фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	E-mail: tanyabat16@gmail.com Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248 Телефон: (061) 228-76-24 (кафедра), 228-76-13 (деканат) Інші засоби зв'язку: <i>Viber</i> Кафедра: фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, 5й корп. ЗНУ, ауд. 114 (1 ^й поверх)
Бондар О.Г. , перший проректор, д.ю.н., професор	E-mail: bondar@znu.edu.ua Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248 Телефон: (061) 228-75-01 Інші засоби зв'язку: <i>Viber</i> Ректорат: навчальний корпус № 1, к.31
Федчишин Д.В. , д.ю.н., доцент кафедри цивільного права	E-mail: marlynkh@gmail.com Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248 Телефон: (061) 228-16-33 Інші засоби зв'язку: <i>Viber</i> Кафедра: цивільного права, навчальний корпус № 5, к.108
Луц Д.М. , к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права	E-mail: : dimaluts89@gmail.com Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248 Телефон: (061) 228-16-33 Інші засоби зв'язку: <i>Viber</i> Кафедра: цивільного права, навчальний корпус № 5, к.108

1. Опис навчальної дисципліни

Сьогодні ключовою проблемою для всього світу є забезпечення продовольчої безпеки, яка завжди посідає провідне місце у загальній національній безпеці кожної країни, оскільки є обов'язковою умовою та передумовою соціальної та економічної стабільності держави.

Для України зниження ризиків продовольчої безпеки громад нерозривно пов'язане з необхідністю відновлення сільського господарства зважаючи на наслідки повномасштабної

війни в Україні, допомоги впоратись із наслідками руйнувань та втратою частини бізнесу, адаптуватися до нових реалій сьогодення, підтримкою та пріоритетністю малого фермерства, в тому числі сімейного та жіночого фермерства, залучення інвестицій в новітні сектори сільської економіки, що в свою чергу буде слугувати передумовою до відновлення сільськогосподарських територій, повернення та працевлаштування населення, особливо на територіях, де відбувалися бойові дії чи які були в окупації.

Саме розумінню поняття та підходів до формування продовольчої безпеки, факторів, які мають безпосередній вплив, а також європейських практик відновлення сільських територій, бізнес-проектуванню студенти можуть навчитися на курсі «Євроінтеграція та сталий розвиток сільських територій України як запорука забезпечення продовольчої безпеки в умовах повоєнного відновлення» (NEWAGRO).

України як запорука забезпечення продовольчої безпеки в умовах повоєнного відновлення» (NEWAGRO) є формування обізнаності в частині забезпечення продовольчої політики ЄС та приведення системи продовольчої безпеки України до європейських стандартів шляхом сприяння, підтримки та пріоритетності відновлення та розвитку сільських територій, включаючи сталий розвиток малого та середнього фермерства, організації забезпечення потреб країни власним органічним виробництвом та збільшення експорту продуктів переробки на основі передового європейського досвіду та національної культури, враховуючи природні та виробничі можливості України, забезпечення законодавчого підґрунтя для ефективної взаємодії сільськогосподарських виробників та вищих структур, відповідальних за планування продовольчої безпеки, потенційних інвесторів.

Мета курсу «NEWAGRO» направлена на роз'яснення політики ЄС щодо забезпечення продовольчої безпеки, популяризацію кращих практик ЄС та нових можливостей імпортозаміщення, відновлення сільських територій, ефективних технологій самозайнятості сільського населення, збільшення особистісного потенціалу розвитку та соціальної інтеграції.

Завдання навчальної дисципліни «NEWAGRO»:

- ✓ довести до студентів зміст поняття продовольчої безпеки,
- ✓ провести інформаційно-роз'яснювальну та просвітницьку роботу щодо поширення позитивного досвіду ЄС,
- ✓ показати теоретичні та практичні аспекти євроінтеграції та ролі України в глобальній продовольчій безпеці,
- ✓ вивчити законодавче забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні, ознайомитися з правовим регулюванням органічного виробництва та переробки сільськогосподарської продукції в ЄС та Україні, досвідом ЄС у сфері сільського розвитку, формуванням системи зайнятості та повернення сільського населення,
- ✓ обґрунтувати важливість питання збільшення експорту переробленої сільськогосподарської продукції на основі європейських та світових практик.

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- ✓ розуміти юридичні та економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- ✓ знати етапи формування та основні міжнародні документи щодо економічної та юридичної категорії та продовольчої безпеки;
- ✓ аналізувати соціально-економічні явища, що виникають в реальному житті, вплив політичної ситуації;
- ✓ прогнозувати стан економіки на перспективу, вільно орієнтуватися в ринкових умовах;
- ✓ визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
- ✓ демонструвати базові навички креативного та критичного мислення;
- ✓ виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
- ✓ виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані рішення;

- ✓ формувати і аналізувати отримані дані та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
- ✓ розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання продовольчої безпеки;
- ✓ формувати стратегічні плани щодо відновлення та сталого розвитку сільських територій;
- ✓ розробляти бізнес-проекти, направлені на забезпечення продовольчої безпеки.

Практичні заняття базуються на використанні програм Microsoft 365, Canvas, Prezi та ін.

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» курс «Євроінтеграція та сталий розвиток сільських територій України як запорука забезпечення продовольчої безпеки в умовах повоєнного відновлення» (NEWAGRO) тематично пов'язаний з такими дисциплінами: «Банківська система», «Кредитування і контроль», «Інвестиційне кредитування», «Європейські практики соціального підприємництва: сталість, інклюзія та креативність» (EUROSECRET), «Диверсифікація сільського туризму через збалансованість та креативність: поширення європейського досвіду в Україні» (DIRUT).

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Факультативна	
Семестр	-й	-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	32 год.	год.
Практичні заняття	18 год.	год.
Самостійна робота	40 год.	год.
Консультації	Графік зайнятть і консультацій: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/economy/navchalnij_protse Дистанційно за посиланням: https://us02web.zoom.us/j/81705112353?pwd=YUg0ZXB0b2U2eHJXYkd5RjNVcUlnUT09 (ідентифікатор 81705112353, код доступу 1234)	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування, як на національному, так і міжнародному рівнях. ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти	Лекції, практичні заняття: репродуктивний метод (лекція, пояснення, доповідь); наочні методи (презентації, діаграми, ілюстрації, схеми та інтерактивних дошок Canva, в Zoom); метод проблемного викладу (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення); методи аналізу (кейс-метод, SWOT-аналіз); дискусійні методи (дискусії, презентації, робота в групах, мозковий штурм, дебати); економіко-статистичні методи; методи формування Soft Skills (публічне обговорення ходу та результатів виконання практичних завдань); метод навчання з використанням	Поточний контроль: теоретичні завдання: тестування в системі Moodle з питань змістового модулю, усне опитування, одноваріантні запитання; практичні завдання: розв'язання вправ і ситуаційних та практичних завдань; презентація власних досліджень; колективне вирішення проблемних завдань. Самостійна робота: систематичний огляд літератури, вивчення матеріалів. Підсумковий контроль: проведення, оформлення та презентаційний захист дослідження, яке включає аналіз наукової і професійної літератури, законодавчо-нормативних актів з питань курсу, аналітичних матеріалів.

методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.	Інтернет-технологій (електронне навчання) Самостійна робота: репродуктивний метод, дослідницький метод, метод навчання з використанням Інтернет-технологій (електронне навчання), аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення.	
--	---	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Євроінтеграція та сталий розвиток сільських територій як запорука забезпечення продовольчої безпеки

Кушнір С.О., д.е.н., професор кафедри

Тема 1. Євроінтеграція та роль України в глобальній продовольчій безпеці.

Продовольча безпека, суть та складові. Продовольча безпека світу в контексті війни в Україні: дослідження ФАО ООН.

Зарубіжний досвід регулювання продовольчого забезпечення. Етапи еволюції підходів до трактування і виміру продовольчої безпеки світу.

Екоцид природних умов України. Важливість сталого розвитку сільських територій України в умовах повоєнного відновлення.

Бондар О.Г., д.ю.н., перший проректор

Тема 2. Правові основи та європейські детермінанти сталого розвитку сільських територій України

Теоретико-методологічні та нормативно-правові основи сталого розвитку сільських територій в Україні через призму світових практик та досвіду ЄС. Стокгольмська декларація з довкілля 1972 р. Декларація Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища і розвитку 1992 р. Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року (the 2030 Agenda for Sustainable Development - Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 р.). Цілі сталого розвитку в Україні, їх нормативне закріплення.

Правове регулювання використання, охорони та відновлення земельних та інших природних ресурсів у системі організаційно-правового механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, ратифікована Законом України

від 16.09.2014 № 1678-VII, як програмно-нормативна основа розвитку законодавства України у контексті євроінтеграції.

Правові акти Європейського Союзу щодо сталого розвитку села. Європейська зелена угода (The European Green Deal). Спільна аграрна політика ЄС (The Common Agricultural Policy of EU). Програми дій ЄС з охорони навколишнього природного середовища. Стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 р. (The EU's biodiversity strategy for 2030).

Державний протекціонізм у сфері сталого розвитку сільських територій: підходи України та ЄС.

Кушнір С.О., д.е.н., професор кафедри

Тема 3. Інноваційні європейські моделі «реконструкції» сільських територій та громад як запорука забезпечення продовольчої безпеки

Сільські території та їх роль в Україні. Спільна аграрна політика: мета, переваги та задачі. Європейське інноваційне партнерство (EIPs). Європейські інноваційні партнерства у сфері сприяння розвитку сільських територій та забезпечення продовольчої безпеки. Сільськогосподарська продуктивність і стійкість (EIP-AGRI). Системи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS). Платформа розумної спеціалізації для сільського господарства (S3P Agri-Food). Програма місцевого розвитку LEADER/CLLD. RURBAN/ Партнерство для сталого розвитку міст та сільських територій. POSEI – програма підтримки найвіддаленіших регіонів ЄС.

Світовий досвід повоєнної відбудови (План Маршалла, досвід Південної Кореї, Балкан): помилки та успіхи.

Інноваційні європейські моделі «реконструкції» сільських територій. Досвід європейських країн на прикладі Польщі, Швеції, Румунії. Інвестиції у розвиток сільських громад та малого фермерства.

Національні, стратегічні, соціологічні, економічні, інноваційно-інвестиційні та інші зв'язки закономірностей сталого розвитку сільських територій.

Бондар О.Г., д.ю.н., перший проректор

Тема 4. Правове регулювання відносин в сфері продовольчої безпеки та якості продовольства: досвід Європи та України

Поняття, зміст та принципи продовольчої безпеки як ключового елемента сталого розвитку. Правові та організаційно-інституційні аспекти забезпечення продовольчої безпеки України.

Правове регулювання використання, охорони та відновлення земельних та інших природних ресурсів у системі організаційно-правового механізму забезпечення продовольчої та сировинної безпеки держави.

Правові акти Європейського Союзу щодо забезпечення продовольчої безпеки та якості і безпечності сільськогосподарської продукції. Організаційно-правові інструменти забезпечення продовольчої безпеки у Спільній аграрній політиці ЄС (The Common Agricultural Policy of EU).

Правове регулювання органічного виробництва в Україні та ЄС: загальна характеристика.

Державний протекціонізм у сфері реалізації продовольчої безпеки: підходи України та ЄС.

Змістовий модуль 2. Законодавче забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні: проблеми та перспективи

Луц Д.М., к.ю.н., доцент кафедри

Тема 5. Державна аграрна політика як чинник забезпечення сталого розвитку сільських територій

Поняття, принципи і методи публічного управління сільськогосподарською діяльністю.

Поняття та структура організаційно-правового механізму публічного управління в сільському господарстві.

Правове регулювання аграрного протекціонізму в сфері забезпечення сталого розвитку сільських територій на державному рівні.

Правове регулювання аграрного протекціонізму в сфері забезпечення сталого розвитку сільських територій на регіональному рівні. Аналіз відповідних регіональних програм.

Поняття соціального розвитку села та правовий режим об'єктів його соціальної інфраструктури.

Луц Д.М., к.ю.н., доцент кафедри

Тема 6. Суб'єкти сільськогосподарської діяльності: правові основи діяльності

Правове положення аграрних підприємств корпоративного типу.

Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств.

Правове становище особистих селянських господарств.

Поняття та загальна характеристика правового статусу сільськогосподарських кооперативів.

Луц Д.М., к.ю.н., доцент кафедри

Тема 7. Правова регламентація земельних відносин в контексті забезпечення продовольчої безпеки

Загальна характеристика інвестицій у сільське господарство.

Особливості правового регулювання залучення інвестицій у сільське господарство.

Об'єкти та суб'єкти залучення інвестицій у сільське господарство.

Правова регламентація залучення інвестицій до соціальної сфери в межах сільських територій

Федчишин Д.В., д.ю.н., доцент кафедри

Тема 8. Правове регулювання залучення інвестицій в сільське господарство

Загальна характеристика інвестицій у сільське господарство.

Особливості правового регулювання залучення інвестицій у сільське господарство.

Об'єкти та суб'єкти залучення інвестицій у сільське господарство.

Правова регламентація залучення інвестицій до соціальної сфери в межах сільських територій

Змістовий модуль 3. Органічне виробництво як сучасна економічна модель та вклад в здоров'я нації

Федчишин Д.В., д.ю.н., доцент кафедри

Тема 9. Правове регулювання органічного виробництва та переробки сільськогосподарської продукції в ЄС та Україні.

Правове регулювання органічного виробництва в Україні.

Ведення органічного виробництва як чинник забезпечення екологізації сільського господарства.

Правове регулювання використання земельних ділянок для ведення органічного виробництва.

Сертифікація органічного виробництва та маркування органічної продукції
Міжнародний досвід правового регулювання органічного виробництва

Кушнір С.О., д.е.н., професор кафедри

Тема 10. Європейські практики органічного виробництва в контексті сталого розвитку сільських територій.

Європейський ринок органічної продукції. Досвід ЄС у сфері підтримки сільського органічного виробництва. Стратегії «розумних» сіл країн ЄС в контексті сталого розвитку. Розумне органічне сільське господарство та Інтернет речей. Органічне виробництво та практика диверсифікації діяльності європейських органічних ферм: гастрономія та туризм (відповідальний, екологічний, сільський, аграрний, креативний, культурний).

Розвиток українського органічного виробництва: реалії сьогодення та європейські практики. Органічне виробництво в Україні. Компаративний аналіз практик органічного виробництва в Україні та ЄС. Роль органічних кооперативів, кластерів та цифрових мереж сільського розвитку в умовах післявоєнної відбудови. Місцеві продовольчі системи: традиції та інноваційні ідеї. Географічні зазначення та регіональні бренди продукції. Перспективи українського органічного виробництва та експорту продукції на європейський ринок.

Інструменти популяризації органічного виробництва та споживання: економіко-правовий аспект. Вклад органічного виробництва та збалансованого харчування в здоров'я населення. Обізнаність населення щодо корисності органічних продуктів. Інструменти популяризації та просування органічної продукції, гастрономічних та туристичних послуг. Органічний день ЄС. Огляд та аналіз результатів EU Organic Awards.

Змістовий модуль 4. Продовольчий фронт як умова забезпечення безпеки сільських територій

Луц Д.М., д.ю.н., доцент кафедри

Тема 11. Відновлення економічного розвитку сільськогосподарських громад України в контексті євроінтеграції

Реалізація державної політики в галузі сільськогосподарської дорадчої діяльності

Сприяння розвитку малого підприємництва на селі.

Правовий режим об'єктів соціальної інфраструктури села.

Відновлення виробництва на потенційно замінованих та забруднених вибухонебезпечними предметами землях.

Кушнір С.О., д.е.н., професор кафедри

Тема 12. Місцевий економічний розвиток сільських територій – основа продовольчої безпеки громад і держави

Людина - як рушійна сила розвитку держави. Складові життя села. Формування програми комплексного відновлення територіальних громад як запорука забезпечення продовольчої безпеки. Державний аграрний реєстр та програми підтримки місцевого економічного розвитку сільських громад та бізнесу.

Аналіз виконання завдань, поставлених на виконання Цілі 2 Цілей сталого розвитку в розрізі областей України.

Суть, мета та особливості SWOT аналізу сільських територій. Дослідження стану та потенціалу розвитку бізнесу регіону в контексті продовольчої безпеки на прикладі Запорізької області та територіальних громад.

Приклади успішних бізнес-ідей, пов'язаних з забезпеченням продовольчої безпеки.

Батракова Т.І., к.е.н., доцент кафедри

Тема 13. Формування програми самозабезпечення власних потреб країни та регіонів власним виробництвом «Знай свого виробника».

Розвиток сільського господарства в напрямку забезпечення власних потреб країни власним виробництвом. Програма самозабезпечення харчовими продуктами як інструмент посилення продовольчої безпеки громад.

Оцінка стану продовольчої безпеки громади: аналіз наявності харчових продуктів, аналіз потенціалу громади.

Шляхи та засоби розв'язання проблеми: сімейне та жіноче фермерство, новітні сектори сільської економіки. Залучення жінок до ідеї формування здорового раціону харчування.

Напрями відновлення та розвитку органічного виробництва в Запорізькій області, можливості експорту продовольства в країни ЄС та світу.

Органічне виробництво в Запорізькій області як частина програми самозабезпечення харчовими продуктами та потенціал для збільшення експорту.

Змістовий модуль 5. Стратегії сталого розвитку сільських територій в контексті євроінтеграції та післявоєнного відновлення

Батракова Т.І., к.е.н., доцент кафедри

Тема 14. Формування стратегії сталого розвитку сільських територій: досвід країн Європи

Довгострокове бачення розвитку сільських територій ЄС до 2040 року. Теоретичні аспекти формування стратегії сталого розвитку територій. Інструменти стратегічного планування та аналізу: PEST, LONGPEST, PESTLE, STEEPLE. Основні компоненти довгострокового бачення розвитку сільських територій ЄС до 2040 року. Основні чинники розвитку сільських територій до 2040 року та чотири взаємодоповнюючі сфери діяльності: сильні, об'єднані, стійкі та процвітаючі сільські території. Результати громадських консультацій щодо довгострокового бачення. План дій ЄС для сільських територій: проєкти та нові інструменти. Сценарії та прогнози розвитку сільських територій ЄС (результати дослідницьких проєктів).

Особливості формування стратегій розвитку сільських територій. Огляд стратегій сталого розвитку європейських сіл. Українські кейси формування стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад в контексті євроінтеграції та післявоєнного відновлення.

Інноваційні бізнесові моделі у сфері розвитку сільських територій в контексті забезпечення продовольчої безпеки. Аналіз успішних інноваційних бізнес-моделей в ЄС за результатами Agricultural and Rural Inspiration Awards (ARIA) 2023.

Бізнес модель Canvas як ефективний інструмент діагностики та планування стратегії підприємства. Огляд європейських та українських інноваційних підприємств у сфері розвитку сільських територій на основі бізнес-моделі Canvas. Використання інструментів стратегічного аналізу та планування для інноваційних бізнесів на сільських територіях.

Батракова Т.І. , к.е.н., доцент кафедри

Тема 15. Розробка бізнес-плану малого сільськогосподарського виробництва відповідно до стратегії «Від лану до столу»

Вимоги до бізнес-планування малого сільськогосподарського підприємства та формування ефективної стратегії його роботи відповідно до принципів ЄС.

Стратегія «Від ферми до виделки» - частина європейського зеленого курсу: цілі, напрями та основні показники.

Українська стратегія «Від лану до столу»: цілі та напрями розвитку.

Стан фінансування органічного виробництва в Україні.
Бізнес-план як основний документ для отримання фінансування.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Євроінтеграція та роль України в глобальній продовольчій безпеці.	2		тиждень 1
Лекція 2	Правові основи та європейські детермінанти сталого розвитку сільських територій України	2		тиждень 1
Лекція 3	Інноваційні європейські моделі «реконструкції» сільських територій та громад як запорука забезпечення продовольчої безпеки	2		тиждень 2
Практична робота 1	Національні, стратегічні, соціологічні, економічні, інноваційно-інвестиційні та інші зв'язки закономірностей сталого розвитку сільських територій Практичне завдання 1 системи Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 2
Лекція 4	Правове регулювання відносин в сфері продовольчої безпеки та якості продовольства: досвід Європи та України	2		тиждень 3
Лекція 5	Державна аграрна політика як чинник забезпечення сталого розвитку сільських територій	2		тиждень 3
Самостійна робота	Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	8		тиждень 1-3
Лекція 6	Суб'єкти сільськогосподарської діяльності: правові основи діяльності	2		тиждень 4
Лекція 7	Правова регламентація земельних відносин в контексті забезпечення продовольчої безпеки	2		тиждень 4
Лекція 8	Правове регулювання залучення інвестицій в сільське господарство	2		тиждень 5
Практична робота 2	Правова регламентація розвитку та залучення інвестицій до соціальної сфери в межах сільських територій Практичне завдання 2 системи Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 5
Самостійна робота	Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	8		тиждень 4-5
Лекція 9-10	Правове регулювання органічного виробництва та переробки	4		тиждень 6

	сільськогосподарської продукції в ЄС та Україні.			
Лекція 11	Європейські практики органічного виробництва в контексті сталого розвитку сільських територій.	2		тиждень 7
Практична робота 3	Розвиток українського органічного виробництва: реалії сьогодення та європейські практики. <i>Практичне завдання 3 системи Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 7
Практична робота 4	Інструменти популяризації органічного виробництва та споживання: економіко-правовий аспект. <i>Практичне завдання 4 системи Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 8
Самостійна робота	<i>Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	8		тиждень 6-8
Лекція 12	Відновлення економічного розвитку сільськогосподарських громад України в контексті євроінтеграції	2		тиждень 8
Лекція 13	Місцевий економічний розвиток сільських територій – основа продовольчої безпеки громад і держави	2		тиждень 9
Практична робота 5	Дослідження стану та особливостей сільських територій Запорізької області після окупації та військових дій <i>Практичне завдання 5 системи Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 9
Лекція 14	Формування програми самозабезпечення власних потреб країни та регіонів власним виробництвом - «Знай свого виробника»	2		тиждень 10
Практична робота 6	Напрями відновлення та розвитку органічного виробництва в Запорізькій області, можливості експорту продовольства в країни ЄС та світу <i>Практичне завдання 6 системи Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 10
Самостійна робота	<i>Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	8		тиждень 9-10
Лекція 15	Формування стратегії сталого розвитку сільських територій: досвід країн Європи	2		тиждень 11
Практична робота 7	Інноваційні бізнесові моделі у сфері розвитку сільських територій в контексті забезпечення продовольчої безпеки. <i>Практичне завдання 7 системи Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	2		тиждень 11
Лекція 16	Розробка бізнес-плану малого сільськогосподарського виробництва у відповідності до стратегії «Від ферми до столу»	2		тиждень 12
Практична робота 8-9	Бізнес-симуляційна гра: бізнес-план малого сільськогосподарського підприємства та формування ефективної стратегії його роботи відповідно до принципів ЄС.	4		тиждень 12-13

	Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248			
Самостійна робота	Шаблон бізнес-моделі в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	8		тиждень 11-13

Примітка. Розміщено в СЕЗН ЗНУ:

- 1) Завдання для самостійної роботи з запропонованими напрямками досліджень та планом, вимогами до оформлення.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного о заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Самостійна робота 1	Тестування -	Тестування в системі moodle включає питання за темами 1-3.	Тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
Самостійна робота 2	Тестування -	Тестування в системі moodle включає питання за темами 4-8.	Тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
Самостійна робота 3	Тестування -	Тестування в системі moodle включає питання за темами 9-11.	Тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
Самостійна робота 4	Тестування -	Тестування в системі moodle включає питання за темами 11-14.	Тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10

Самостійна робота 5	Тестування -	Тестування в системі moodle включає питання за темами 15-16.	Тестування (в системі Moodle) складається з 10 тестових завдань. Тестове завдання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.	10
Самостійна робота 6	Практичні завдання	Підготовка доповідей та презентацій, робота в групах по питаннях тем 1-16 (Розділ 3 силабусу) Одне з практичних завдань на вибір в системі https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16248	Виконання практичного завдання максимально оцінюється у 10 балів	10
Усього контр. заходів	10			60
Підсумковий контроль				
Залік	Аналітична робота та захист дослідницько го завдання	Індивідуальне або групове дослідницьке завдання виконується у вигляді аналітичного дослідження, стратегічного планування та бізнес-моделювання (Business Model Canvas). Проект має складатися з опису стратегії та бізнес-моделі, а також презентації (Power Point) розміром до 20 слайдів. Завдання виконується індивідуально або групою слухачів курсу 3-5 осіб. Презентація завдання або розробленого студентами проекту має складати не більше 10 хв для оцінювання та обговорення викладачами та зовнішніми експертами.	Підготовка проекту: 1. Ідея та концепція проекту, актуальність, креативність, логічна побудова, повнота розкриття.	10
			2. Відповідність сегментам «Business Model Canvas»:	10
			3. Оформлення проекту: дотримання академічних стандартів оформлення та доброчесності: - текст тез має бути набраний у Microsoft Word у форматі *.doc; - розмір аркуша – A4, орієнтація – книжна; - шрифт Times New Roman, розмір 14; - міжрядковий інтервал – 1,5; - всі поля по 2 см, абзацний відступ – 1,25 см; - вирівнювання тексту – за шириною; - назва проекту великими буквами посередині сторінки, автори – під назвою з зазначенням ПІБ, факультету та спеціальності, номеру групи; - посилання на використання інтелектуальної власності (список використаних джерел).	10

			4.Презентація проєкту: - презентабельність проєкту; - відображення суті та логічна послідовність; чіткість викладання матеріалу та вміння зацікавити слухачів.	10
Усього за підсумковий контроль				40

Примітка. Розміщено в СЕЗН ЗНУ:

- 1) Завдання до практичних робіт 1-5, презентації та матеріали щодо виконання завдання.
- 2) Тести
- 3) Форма презентації проєкту (групового/індивідуального)

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література:

Законодавчо-нормативні документи:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

2. Про прийняття за основу проєкту Закону України про продовольчу безпеку України : Постанова Верховної Ради України від 14.06.2011 № 3498-VIU. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3498-vi>

3. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24 червня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану : Закон України від 24 березня 2022 р. № 2145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text>

5. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.

6. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
7. Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції: Постанова Верховної Ради України від 29 липня 2022 р. № 2483-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-IX#Text>.
8. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
9. Про стан забезпечення продовольчої безпеки : Рішення РНБО, затверджене Указом Президента України від 9 жовтня 2023 року № 681/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0038525-23#Text>
10. Методика розроблення програми комплексного відновлення території територіальної громади. Програма Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). URL : <https://drive.google.com/file/d/1TCbzoccm7U0DNxM7z03Um-MGYhN3D6MJ/view>
11. Програма фінансової підтримки України від Європейського Союзу. URL : <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/>
12. Агровигляд України 2024-2033. URL : <https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/03/Agroviglyad-2024-2033.pdf>
13. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації. URL : <https://minagro.gov.ua/npra/pro-skhvalennia-stratehii-prodovolchoi-bezpeky-ukrainy>

Основна:

1. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч. посіб. / О. В. Лазарева. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.
2. Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с.
3. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку : колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.
4. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. Національна безпека і оборона, №1-2, 2022. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf
5. Protecting and preserving the source of our food and helping our agricultural communities thrive. Corteva Agriscience. URL: <https://www.corteva.com/>
6. Global Food Security Index 2022. Economist Impact. URL: https://impact.economist.com/sustainability/project/foodsecurity-index/reports/Economist_Impact_GFSI_2022_Global_Report_Sep_2022.pdf
7. Вплив війни на сільськогосподарські підприємства: Результати загальнонаціонального опитування сільськогосподарських підприємств із земельними ділянками до 250 гектарів / UKRAINE Impact of the war on agricultural enterprises Findings of a nationwide survey of agricultural enterprises with land up to 250 hectares, January–February 2023 : Звіт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), URL : <https://www.fao.org/3/cc5755en/cc5755en.pdf>
8. Клименко І.В., Бугрій М.Г., Ус І.В. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України. Аналітична доповідь. КИЇВ : НІСД, 2011. 19 с. URL : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-07/agro_polytyka-f29c7.pdf
9. Державні програми підтримки економіки у 2022 році. Інформаційна довідка : Проєкт USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»). URL : hoverla.org.ua

10. Актуальні проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки України : монографія / О. М. Батигіна, В. М. Жушман, В. М. Корнієнко [та ін.] ; за ред. : В. Ю. Уркевича, М. В. Шульги ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків : ФОП Шевченко С. О., 2013. 326 с.

11. Григор'єва Х. А. Державна підтримка сільського господарства України: проблеми правового забезпечення: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

12. Проблеми правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні : монографія / А. П. Гетьман, І. В. Ігнатенко, В. М. Корнієнко та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Харків : Право, 2016. 360 с.

13. Кушнір С.О. Теоретико-методологічні засади інституційного забезпечення аграрного сектору України в контексті його інноваційного розвитку: монографія. Запоріжжя, ВД «Гельветика», 2019. 360 с.

14. Імплементация європейського досвіду комплементарного розвитку сталого сільського туризму та креативних індустрій / за ред. А.В. Череп, Н.С. Венгерської, Л.В. Безкоровайної, В.Г. Воронкової, О.Г. Черепа, О. А. Бойки, С.В. Омелянчика. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 196 с.

15. Рейманн М., Венгерська Н., Корнус О., Пацюк В., Холодок В., Паланг Х. Розвиток українських прифронтових громад і туристичного бізнесу в умовах війни та стратегії на майбутнє: аналітичний звіт за результатами міжнародного дослідницького проєкту (кінц.) / за ред. М. Рейманна. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. 123 с.

Додаткова:

1. Сторонянська І. З., Залуцький І. Р., Патицька Х. О. Сільські території в Україні: практика ідентифікації та інструменти розвитку: науково-аналітична доповідь. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. Долишнього НАН України». 2021. 137 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL : <https://ird.gov.ua/irdp/p20210038.pdf>

2. Селіванова-Зеркаль І.О. Сільський розвиток Польщі: зміни 1990 - х - 2000 - х років : дис. канд. істор. Наук :07.00.02 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ, 2016. 236 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Selivanova__Zerkal_Iryna/Silskyi_rozvytok_Polschi_zminy_1990_-_kh_-_2000_-_kh_rokiv.pdf?

3. Петрецький І.І. Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій: зарубіжний досвід і напрями його імплементації. Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія Економіка. Вип. 2(60). С.52-59. URL : <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/266533>

4. Варшавська Н.Г. Спільна аграрна політика ЄС: генезис, основні цільові орієнтири для України. Економіка і організація управління № 2 (22). 2016. С.215-222. URL : <https://jeou.donnu.edu.ua/issue/view/128>

5. Огляд збитків та втрат в АПК. Офіційний сайт Київська школа економіки. URL : <https://kse.ua/ua/oglyad-zbitkiv-ta-vtrat-v-apk/>

6. Зовнішня торгівля товарами. Підсумки I півріччя 2023 року. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zovnishnya-torhivlya-tovaramy-pidsumky-i-pivrichchya-2023-roku>

7. Звіт про оцінку потреб після катастрофи на Каховській дамбі : Звіт Уряду України та ООН. URL: <https://ukraine.un.org/en/248860-post-disaster-needs-assessment-report-kakhovka-dam-disaster>.

8. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні : колективна монографія / відп. ред. : Т. Є. Харитонova, І. І. Каракаш. Одеса : ВД «Гельветика», 2018. 722 с.

9. Духневич А. В. Правові проблеми реалізації Угоди про сільське господарство СОТ в Україні : монографія. Луцьк : «Вежа-Друк», 2016. 400 с.

10. Федчишин Д. В. Реалізація та захист земельних прав в Україні: проблеми теорії та практики: монографія. Херсон : ВД «Гельветика», 2020. 418 с.

11. Проблеми та перспективи впровадження європейського досвіду диверсифікації сільського туризму в Україні на засадах креативності та збалансованості : збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 15–16 вересня 2021 року) / за ред. А. В. Череп, Н. С. Венгерської. Запоріжжя : ВД «Гельветика». 2021. 200 с.

12. Диверсифікація європейського сільського туризму через збалансованість та креативність : навч.-практ. посіб. / за ред. А. В. Череп, Н. С. Венгерської. Запоріжжя : ВД «Гельветика». 2022. 272 с.

Інформаційні джерела:

1. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua>

2. Що таке продовольча безпека? URL: <https://stories.state.gov/what-is-food-security-uk/>

3. Інтерактивна мапа руйнувань агросектору України. URL: <https://map.agrirecovery.com.ua/#/map>

4. Офіційний сайт Київської школи економіки. URL: <https://kse.ua/ua>

5. Europa.eu. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/rurdev/refprop_en.pdf

6. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>

7. Офіційний сайт Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>

8. Офіційний сайт Міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>

9. Офіційний сайт Інституту економіки і прогнозування НАН України. URL: <http://www.ief.org.ua>

10. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: www.uaib.com.ua

11. Бізнес-план інструкція для початківців: <https://itstatti.in.ua/18-biznes/659-yak-pravilno-napisati-biznes-plan.html>

12. Офіційний сайт Агропортал. URL : <https://agroportal.ua/publishing/idei-dlya-biznesa>

13. Agricultural Knowledge and Innovation Systems (AKIS). URL: <https://modernakis.eu/about/>

14. Agricultural and Rural Inspiration Awards 2023. URL: https://eu-cap-network.ec.europa.eu/agricultural-and-rural-inspiration-awards-2023_en#paragraph-8729

15. Barabanova, Y. and Krzysztofowicz, M., Digital Transition: Long-term Implications for EU Farmers and Rural Communities, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/286916, JRC134571. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134571>

16. D3.4 FORESIGHT PROSPECTS FOR THE FUTURE OF EU RURAL AREAS 30 June 2023. https://rural-interfaces.eu/wp-content/uploads/2023/07/D3.4_Foresight-prospects-for-the-future-of-EU-rural-areas.pdf. URL: Agricultural Productivity and Sustainability (EIP-AGRI) <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/>

17. EU Organic Day: Highlighting excellence across the organic value chain through the second EU Organic Awards. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/news/eu-organic-day-highlighting-excellence-across-organic-value-chain-through-second-eu-organic-awards-2023-09-25_en

18. Finalists announced for the 2023 EU Organic Awards. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/news/finalists-announced-2023-eu-organic-awards-2023-07-18_en
19. Highlights of the Sollstedt Smart Village Strategy Germany. URL: https://www.smartrural21.eu/wp-content/uploads/Sollstedt_Summary-Highlights-of-strategy.pdf
20. INTERNET OF FOOD & FARM 2020. URL: <https://www.iof2020.eu/>
21. Organic farming and the Internet of Things (IoT): synergy or conflict? URL: <https://www.organicseurope.bio/news/organic-farming-and-the-internet-of-things-iot-synergy-or-conflict/>
22. Organic production and products. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-production-and-products_en
23. Smart Organic Agriculture and IoT. URL: https://icofds.dk/fileadmin/icofds/Nyheder_PDf/TPOrganics__draft_IoT_Inventory_for_consultation_20152207.pdf
24. The future of the EU's rural areas. URL: <https://epthinktank.eu/2022/03/14/the-future-of-the-eus-rural-areas/>
25. The Smart Rural 21 project. URL: <https://www.smartrural21.eu/villages/>
26. Virtsu Smart Village strategy. URL: https://www.smartrural21.eu/wp-content/uploads/9.-Kulno-Keskula_Virtsu-Estonia.pdf

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим. Студенти, які пропустили лекцію повинні самостійно опрацювати лекційний матеріал згідно рекомендованої літератури та матеріалів представлених у СЕЗН ЗНУ Moodle. Студенти, які пропустили практичне заняття або за певних обставин не відвідують практичні заняття, повинні надсилати підготовлені теоретичні і практичні завдання (відповідно до контрольних заходів відповідної теми або практичного заняття) у СЕЗН ЗНУ Moodle для накопичення бажаної кількості балів та за потреби відвідувати консультації.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До студентів, у роботах яких (наприклад, есе, тези, статті, письмові завдання, ситуаційні завдання) буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ URL: <http://surl.li/qkvjiz>).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації, під час он-лайн тестування тощо). Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, заліків,

іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Комунікація викладача зі студентами здійснюється за допомогою повідомлень у СЕЗН Moodle; через електронну пошту викладача, месенджери Telegram та Viber. Викладач відповідатиме на запити студентів у термін до трьох робочих днів. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті дозволяється здобувачам ступеня вищої освіти бакалавр – для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. Визнання результатів проводиться у семестрі, який передуює семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми передбачено вивчення певної дисципліни.

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти визначена у Положенні Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 29.06.2022 р. №154 (URL: <http://surl.li/xogolg>).

Неформальне та/або інформальне навчання здобувачі вищої освіти можуть проходити в Школі фінансової грамотності «Талан» Національного банку України та на освітніх платформах: онлайн-платформа фінансової грамотності «Гаразд» Національного банку України; онлайн-платформа Prometheus; онлайн-платформа ВУМ online; онлайн-платформа Київська Школа Економіки; платформа Courséra та ін.

За наявності сертифікату (свідчення, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації, конференції та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути визнано результати навчання, набуті під час неформальної та/або інформальної освіти та зараховано їх або як частину результатів навчання, або як оцінку семестрового контролю.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються

Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення

конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>

(ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):